

**UCHWAŁA NR XLIII/317/2014
RADY GMINY DĘBNICA KASZUBSKA**

z dnia 30 czerwca 2014 r.

w sprawie uchwalenia „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2016”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz.182, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.)

**uchwała się,
co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2016”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębica Kaszubska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodnicząca Rady
Gminy

Agnieszka Łomża

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2016

Wst ę p

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Dębica Kaszubska ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2014–2016. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Dębica Kaszubska

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. Gmina Dębica Kaszubska liczyła 9678 mieszkańców.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Słupsku wynosiła 1032 osób, z czego 190 osób posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2013 r. udzielono pomocy i wsparcia w ramach pomocy społecznej 798 rodzinom (liczba osób w rodzinie 2318), co stanowi 24.% mieszkańców Gminy. Z tytułu występującej przemocy w rodzinie udzielono wsparcia 22 osobom.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2013 r. było 50 zgłoszeń osób i wobec 23 osób podjęto działania skierowania na leczenie odwykowe oraz wobec 20 osób komisja wystąpiła o sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie Gminy w roku 2013 przeprowadzonych zostało 78 interwencji domowych oraz. założono 21 „Niebieskich Kart”.

Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

W szkołach na terenie Gminy zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dębica Kaszubska,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Dębica Kaszubska,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami :

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębica Kaszubska do roku 2015,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

V. Zasoby Gminy Dębica Kaszubska w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - ośrodek pomocy społecznej,
 - posterunek policji,
 - gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - placówki oświatowo-wychowawcze,
 - zakład opieki zdrowotnej,
 - organizacje pozarządowe,
 - parafie,

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań :

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

Cel 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dębica Kaszubska

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy.

2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- wójt,

3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni,

- przedstawiciele oświaty,

- przedstawiciele policji,

- kuratorzy sądowi,

- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- przedstawiciele ochrony zdrowia,

- przedstawiciele organizacji pozarządowych,

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,

- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,

- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,

- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,

- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,

- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,

- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,

- obalanie mitów na temat przemocy,

- szkolenia na temat przemocy,

- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,

- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,

- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,

- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,

- organizowanie konkurów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,

- gminny ośrodek kultury, świetlica środowiskowa,

- ośrodek pomocy społecznej,

- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,

- zespół interdyscyplinarny,

Cel 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Słupsku o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Cel 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Utworzenie punktu informacyjnego:
 - udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
 - udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
 - udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
 - rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- ośrodek pomocy społecznej.

2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- policja,
- ośrodek pomocy społecznej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- zespół interdyscyplinarny,
- gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia.

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- ośrodek pomocy społecznej,
- policja,
- zespół interdyscyplinarny.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnicy Kaszubskiej.

Sprawozdawczość

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnicy Kaszubskiej do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy Dębica Kaszubska sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Dębica Kaszubska, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.